

Smaa Meddelelser.

Østrigske Papirpenge. Medens Italien for Tiden er i Færd med at ordne sit forkvaklede Papirpengevæsen, og det Lovforslag herom, der nu behandles, maaske dog kan føre til et heldigt Resultat, synes Tvangskursen fremdeles at skulle være permanent i Østrig. Der er her to Slags Papirpenge, paa hvilke der hviler Tvangskurs, nemlig de af Staten udstedte Statsnoter og de af den privilegerede østrigske Nationalbank udstedte Banknoter. Forskjellen mellem disse Papirer ligger i deres forskellige Udspring, hvorimod deres Værdi og den Tillid, de nyde, er ens.

Vi skulle ikke føre de historiske Bemærkninger om Tvangskursen, vi agte at give, tilbage til forbigangne Aarhundreder. Vi skulle kun anføre, at ved Udgangen af forrige Aarhundrede kurserede der i Østrig saakaldte *Bankozettel*, der havde Tvangskurs og som tabte nogle Procent imod Metal. I Aaret 1800 var Kursen paa dem 118, d. v. s. for 118 Gylden i Banksedler gav man kun 100 Gylden i Sølv. Dette var, som man ser, ikke nogen meget lystelig Tilstand, men den skulde blive værre endnu: de napoleonske Krige ødelagte Finanserne, og man tog sin Tilflugt til det skæbnesvangre Middel: forøget Seddeludstedelse! Derfor var Kursen i 1805 da ogsaa sunken til 150; i 1807 faldt den til 200, og i 1810 til 500. Ja den 1ste December 1810 maatte man endog for 100 Gylden i Metal betale 1095 i Papir! Men der cirkulerede da ogsaa over tusinde Millioner Gylden i Papir! Tilstanden var forfærdelig: «Banksedlernes lave Værdi bragte Alle, der levede af en fast Rente, nær Bettelstaven, og Hungeren rasede i tidligere velhavende Kredse. Embedsmænd paa fast Gage havde det ikke bedre end de simpleste Daglejere,

og da Staten ikke gav dem nogen tilstrækkelig Løn, maatte de paa Ærens Bekostning se at skaffe sig det Fornødne: de øst-rigske Embedsmænds Bestikkeligbed stammer fra denne Periode!» Noget maatte der gøres! Derfor kom Finanspatentet af 20 Febr. 1811, der offentliggjordes d. 15 Marts om Morgenen. «Længe før Daggry samlede overalt i Byerne paa Gaderne store Menneskemasser, der ventede paa det skæbnesvangre Budskab i større Ophidselse end om det havde været Efterretningen om et afgjørende Slag. Med graadig Begjærlighed lyttede Enhver til Patentets Ord; Alle, selv de Ligegyldigste, skaffede sig Papiret i Hænde, dette berygtede Dokument, der udsaaede Had og gjorde Mistroen mod Monarken almindelig. Nogle Faa kunde glæde sig: de havde faaet en uventet Rigdom; Andre, og det var de Fleste, bandede og klagede: Betlerens Skjæbne havde rammet dem.» Den vigtigste Bestemmelse i dette Patent var, at Banksedlerne ikke maatte cirkulere længere end til den 31 Jan. 1812, og at de da skulde ombyttes med Indløsningsbeviser til en Femtedel af deres nominelle Værdi. Kejseren lovede højmodigen for 500 af de gamle Banksedler at give 100 ny Papirstumper. Fremdeles fortalte han, at han jo meget godt i Kraft af sin absolute Magt kunde stryge hele Statsgjælden, men at han vilde lade Naade gaa for Ret og indskrænke sig til at reducere Renten til det Halve.

Den 1 Februar 1812 skulde der altsaa kun cirkulere omtr. 212 Mill. Gylden Indløsningsbeviser, der — naturligvis! — vare forsynede med Tvangskurs. Men herved blev det ikke staaende længe: Regeringen trængte til Penge og begyndte paa ny Papirfabrikation: i 1816 kurserede 639 Mill. Gylden i Papir. Rigtignok stod der i Patentet af 1811, at ny Udstedelse ikke maatte finde Sted; men hvad brød man sig herom! Kejseren beroligede sin Samvittighed med at give det ny Papir et andet Navn: *Anticipationsscheine*.

Endelig synes man dog at være kommen paa Tanke om, at det ikke kunde blive saaledes ved: d. 1 Juni 1816 udstedtes et nyt Patent, i hvilket det hed, at «der aldrig mere skal udstedes Papirpenge med Tvangskurs, lige saa lidt som

den tilstedeværende Mængde skal forøges.» Derhos oprettedes den østrigske Nationalbank, der skulde virke som Seddel-, Diskonto- og Hypothekbank, hvorhos Forvaltningen af Amortisationsfondet overdroges den. Da hver Aktie (i Alt 50,000 Stk.) skulde indbetales med 2000 Gylden i Papir og kun 200 Gylden i Metal, haabede Regeringen herved at kunne drage 100 Millioner Papir ud af Cirkulationen og til Inddragningen af de resterende 539 Mill. gjordes der yderligere Skridt; men Befolkningen havde faaet en saa grundig Mistro til den østrigske Finansforvaltning, at den ofte herved i høj Grad hindrede Reformers Gjennemførelse. Efter en Del Vanskeligheder kom man dog endelig saa vidt, at der i 1839 knap cirkulerede 40 Mill. Gylden Statsnoter med Tvangskurs. Nationalbankens Noter havde derimod ikke Tvangskurs; de vare indløselige og holdt sig pari lige til Marts 1848.

Februarrevolutionen skulde imidlertid tilintetgjøre Alt, hvad der var udrettet i de foregaaende Aar. Tilliden til Nationalbanken begyndte stærkt at vakle: i Italien kunde dens Noter ikke længere kursere; i Ungarn herskede der en lignende Mistillid; Noterne modtoges enten slet ikke eller kun nødigt, og Sølvet forsvandt. D. 4 April forbød Regeringen Udførselen af Sølvmonter til større Beløb end 100 Gylden; det hjalp Intet, og d. 22 Maj (2 Juni?) dekretedes Tvangskurs paa Banknoter. Dog ikke nok hermed: medens man i Ungarn havde udstedt de saakaldte Kossuthnoter, tog man i Østrig paa ny fat paa Udstedelsen af Statsnoter; ja der udstedtes endog en Tid Noter paa 10 Kreuzer (omtr. 8 Sk.), som vedblev at cirkulere lige til 1870.

Den Dag, da Tvangskursen dekretedes, faldt Kursen til 110: for 100 Gylden i Sølv betaltes altsaa 110 i Papir. — D. 13 August 1849 havde de ulykkelige Forhold i Ungarn faaet Kursen ned til 128. — D. 6 Juni 1859 — den italienske Krig — var den 144. — D. 10 Juni 1866 — den preussiske Krig — var den 145. Nu have Forholdene dog forbedret sig saaledes, at Metallets Agio kun er en halv Snes Procent; men Tvangskursen vedbliver og synes ikke at kunne fjærnes. Ja det er ikke længere siden end i 1868, at en

østrigsk Finansminister, Brestl, har sagt, at Regeringen i Fredstid bør holde lidt igjen med sin Udstedelse af Statsnoter, for at den i Krigstilfælde kan betjene sig saa meget des mere af dette herlige Middel!

Træets Stigning i Pris synes navnlig at tildrage sig stor Opmærksomhed i Frankrig. Det er fremfor Alt til Jærnvejenes Sveller og øvrige Træanvendelse, at man begynder at frygte Mangel. Tidligere benyttede man til Sveller udelukkende Egetræ som det haardeste og varigste. Det varer i det Mindste 2 Gange saa længe som nogen anden Træsart; men Prisen er steget endnu højere; den er nu 3 Gange saa høj som den var for 50 Aar siden. Først gik man fra Eg over til Bøg og derfra igjen til Naaetræ, som man forsøgte at gjøre mere varigt ved Inprægninger og andre Beskyttelsesmidler. Ogsaa er man gaaet over til at gjøre Svellerne mindre, idet man navnlig har erstattet de større firkantede med mindre halv-runde, som man til Gjengjæld lægger nærmere ved hinanden. Derved har man navnlig naaet at kunne benytte yngre Træer; men endnu forudsættes der dog en Alder for Træerne af omtrent 100 Aar og en Væxt som kun findes i de koldere Egne. Samtidig med det stigende Brug er man enig om, at Træmassen, som væsentlig kun kommer fra Sverig og Norge, Rusland og Kanada, i en overordentlig Grad tager af. Allerede nu svarer den aarlige Tilvæxt ingeniunde til Forbruget, og naar man nu til med erindrer, at hele den stigende Mængde Jærnveje hvert tiende Aar, eller, hvor mindre haardt Træ end Eg anvendes, endnu langt hyppigere, skal have hele sin Træmasse forøget med mindst 100-aarigt Træ, saa har man troet at være nødt til at nære Ængstelse for den fremtidige Forsyning med dette vigtige Materiale. I Frankrig nærer man især denne Frygt med Hensyn til Egetræ, som der udgjør en dobbelt saa stor Andel af Indførselen, som i England, en Femtedel af den hele Træværdi i Frankrig, kun en Tiendedel i England, og som i Frankrig foruden fra de nævnte Lande ogsaa faas over Triest fra de sydlige østrigske Provinser ind mod Donau. Denne Anskuelse om den sandsynlige Stigen